

NR 57/2014

**PONTYFIKAT PAPIEŻA FRANCISZKA
W OPINIACH POLAKÓW**

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 14 stycznia 2014 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Minął rok od ustąpienia z urzędu papieża Benedykta XVI i od wyboru jego następcy, kardynała Jorge Mario Bergoglio, który przyjął imię Franciszek. Wydarzenia te wywołały światową dyskusję o tym, jak powinien wyglądać Kościół katolicki oraz czy nowo mianowany papież Franciszek sprostą oczekiwaniom wiernych. Rok po rozpoczęciu nowego pontyfikatu zapytaliśmy o ocenę obecnej sytuacji Kościoła katolickiego, o opinię na temat działań podejmowanych przez papieża Franciszka oraz o to, czy został on uznany przez Polaków za autorytet moralny¹.

SYTUACJA KOŚCIOŁA W POLSCE, EUROPIE I NA ŚWIECIE PO ROKU PONTYFIKATU

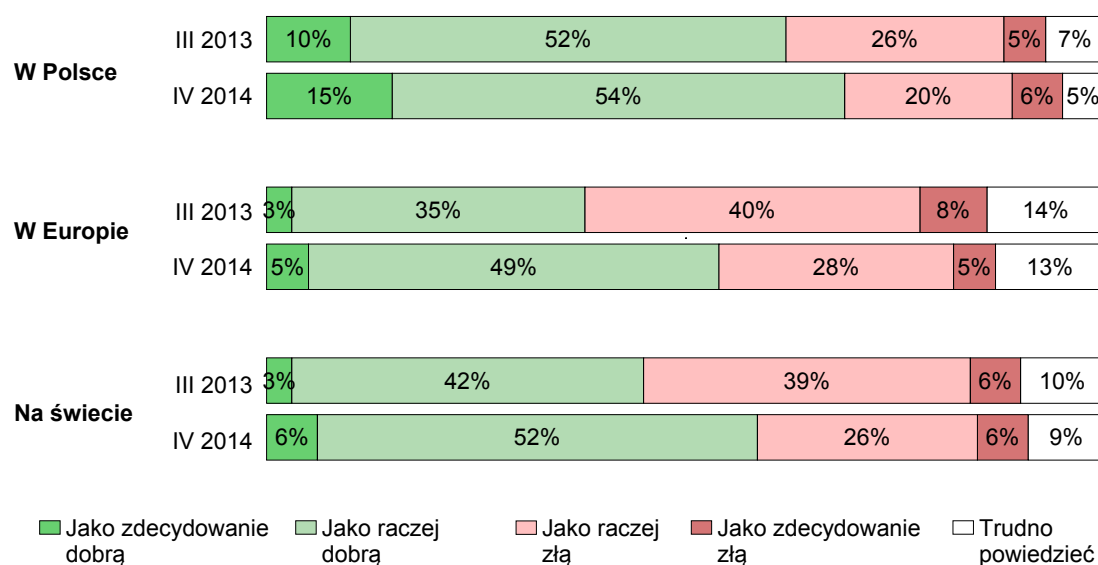
Po roku pontyfikatu papieża Franciszka opinie na temat sytuacji Kościoła katolickiego uległy zdecydowanej poprawie. Można to zaobserwować nie tylko w ocenach dotyczących Kościoła w Polsce, ale również w skali Europy i świata.

Zdaniem respondentów, Kościół katolicki w Polsce jest w lepszej sytuacji niż w Europie i na świecie – ponad dwie trzecie badanych określa ją jako dobrą (69% – wzrost w stosunku do poprzednich badań² z 2013 roku o 7 punktów procentowych). Podobną tendencję można zauważyć wśród osób, które sytuację Kościoła katolickiego w Polsce określiły jako zdecydowanie dobrą (wzrost z 10% w ubiegłym roku do 15% w roku bieżącym). Krytycznie o niej wyraziła się ponad jedna czwarta respondentów (26%), z czego tylko sześciu na stu (6%) uznało ją za zdecydowanie złą. Można tutaj dostrzec poprawę w stosunku do poprzednich badań z 2013 roku (spadek odsetka ocen krytycznych z 31% do 26%).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (287) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 3–9 kwietnia 2014 roku na liczącej 1028 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (274) przeprowadzono w dniach 7–13 marca 2013 roku na liczącej 1060 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

RYS. 1. JAK, OGÓLNIIE RZECZ BIORĄC, OCENIA PAN(I) AKTUALNĄ SYTUACJĘ KOŚCIOŁA?

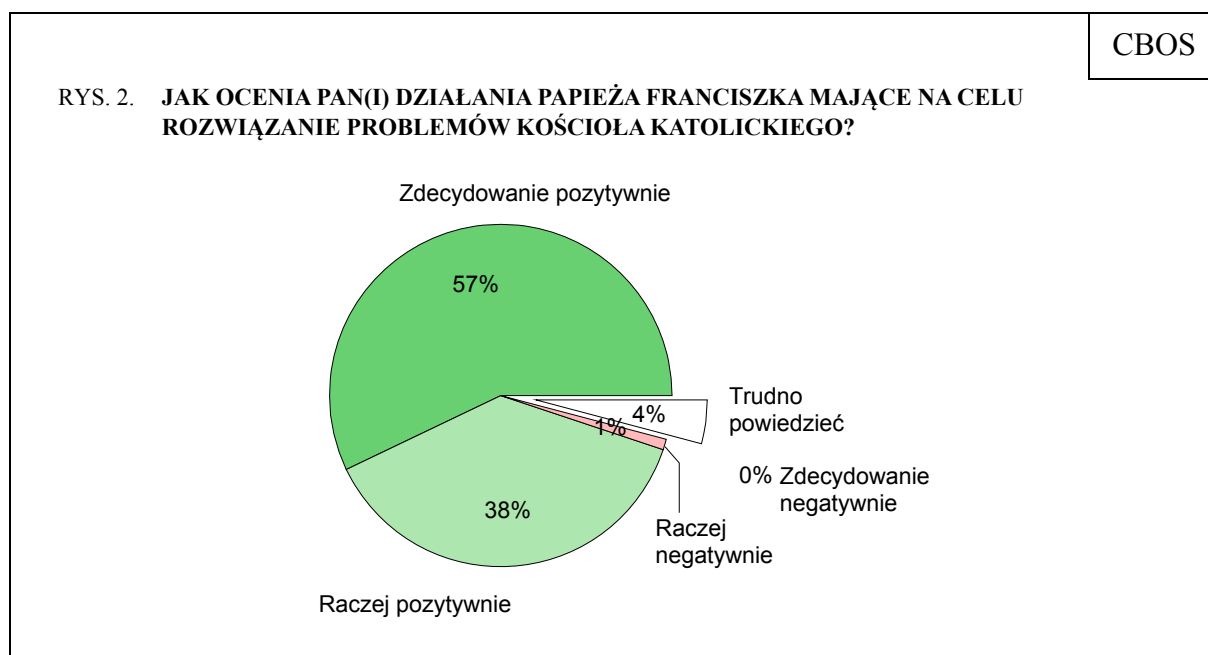

W podziale ze względu na wiek, najlepiej sytuację Kościoła katolickiego w Polsce oceniają osoby powyżej 65 roku życia (74%), a ze względu na wykształcenie – osoby z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym (76%). Patrząc przez pryzmat grupy zawodowej, najlepiej sytuację oceniają rolnicy (90%) oraz osoby zatrudnione w prywatnych gospodarstwach rolnych (89%). Ponadto wśród osób źle oceniających sytuację Kościoła katolickiego w Polsce najwięcej jest osób w wieku 35–44 lata (32%) oraz mieszkających w miastach liczących ponad 500 tysięcy mieszkańców (37%). W podziale ze względu na wykształcenie najgorsze oceny wystawili Kościołowi respondenci z wykształceniem wyższym (34%), a na zatrudnienie – pracownicy biurowi (37%).

Bardzo zbliżone do siebie są oceny sytuacji Kościoła katolickiego w Europie i na świecie. Ponad połowa badanych określa ją jako dobrą (dla Europy 54% i dla całego świata 58%), z czego jako zdecydowanie dobrą mniej więcej co dwudziesty respondent (odpowiednio 5% i 6%). Krytycznie o sytuacji Kościoła katolickiego w Europie i na świecie wypowiedziała się jedna trzecia respondentów (odpowiednio 33% i 32%), w tym jako zdecydowanie złą określił ją co dwudziesty badany (odpowiednio 5% i 6%). Można zauważyć zdecydowaną różnicę w porównaniu z poprzednim badaniem, w którym pozytywnie o sytuacji Kościoła katolickiego wypowiedziało się znacząco mniej osób (38% pozytywnych ocen sytuacji Kościoła w Europie i 45% – na świecie).

OCENA DZIAŁAŃ PAPIEŻA FRANCISZKA

W badaniu przeprowadzonym tuż przed wyborem papieża Franciszka niemal połowa respondentów (48%) stwierdziła, że „chciałaby, aby nowy papież, następca Benedykta XVI wprowadził pewne zmiany” w nauczaniu Kościoła. W tegorocznym badaniu zapytaliśmy badanych o ocenę działań papieża Franciszka mających na celu rozwiązanie problemów Kościoła i współczesnego świata. Franciszek rozpoczął swój pontyfikat w bardzo trudnym dla Kościoła momencie. Liczne skandale związane z pedofilią wśród duchownych oraz zbyt wystawnym trybem życia księży nie tylko znacząco wpłynęły na opinie na temat Kościoła katolickiego, lecz również pokazały, że wierni oczekują zmian w jego funkcjonowaniu. Respondenci, zapytani o ocenę „działań papieża Franciszka mających na celu rozwiązanie problemów współczesnego Kościoła”, niemal jednogłośnie oceniają je pozytywnie (95%), z czego ponad połowa jako zdecydowanie pozytywne (57%).

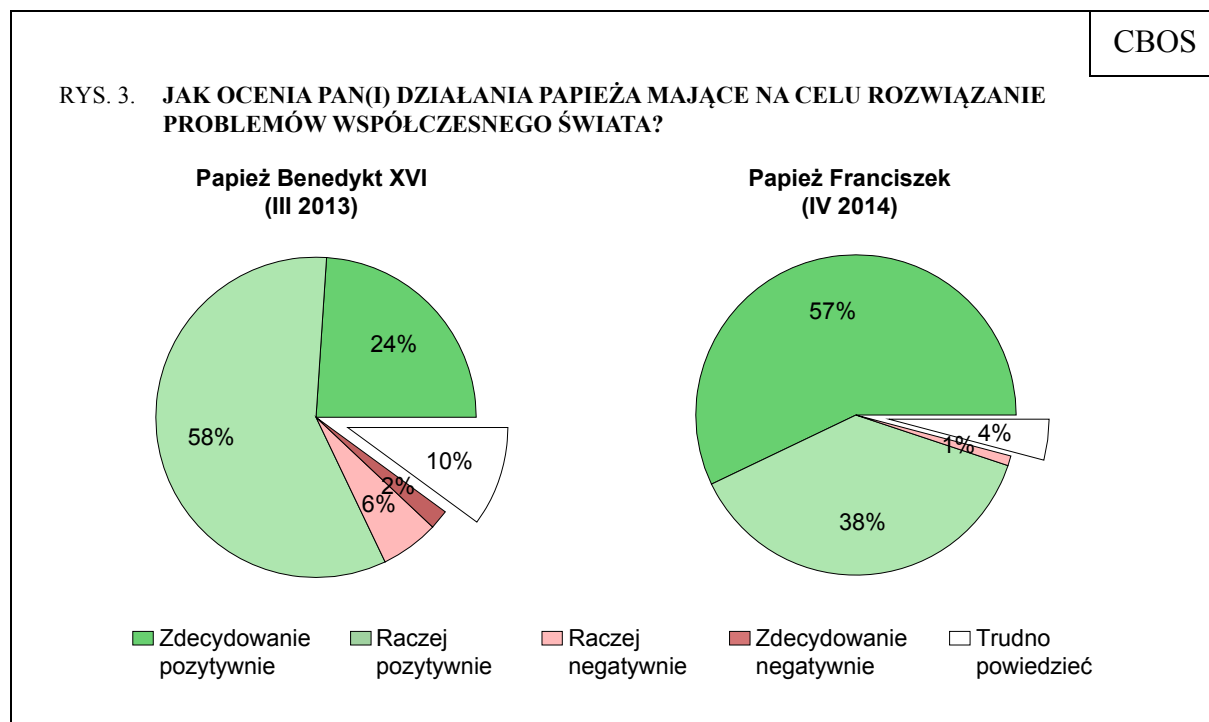
Pozytywnie działania Franciszka oceniają nie tylko osoby określające się jako głęboko wierzące (94%), bądź wierzące (96%), lecz również osoby, które deklarują, że są niewierzące (84%).

Tabela 1

Niezależnie od udziału w praktykach religijnych, czy uważa Pan(i) siebie za osobę:	Jak ocenia Pan(i) działania papieża Franciszka mające na celu rozwiązanie problemów Kościola katolickiego ?					Razem
	Zdecydowanie pozytywnie	Raczej pozytywnie	Raczej negatywnie	Zdecydowanie negatywnie	Trudno powiedzieć	
	w procentach					
głęboko wierzącą	72	22	1	1	4	100
wierzącą	56	40	1	0	3	100
Niewierzącą: raczej niewierzącą lub całkowicie niewierzącą*	50	34	4	0	13	100

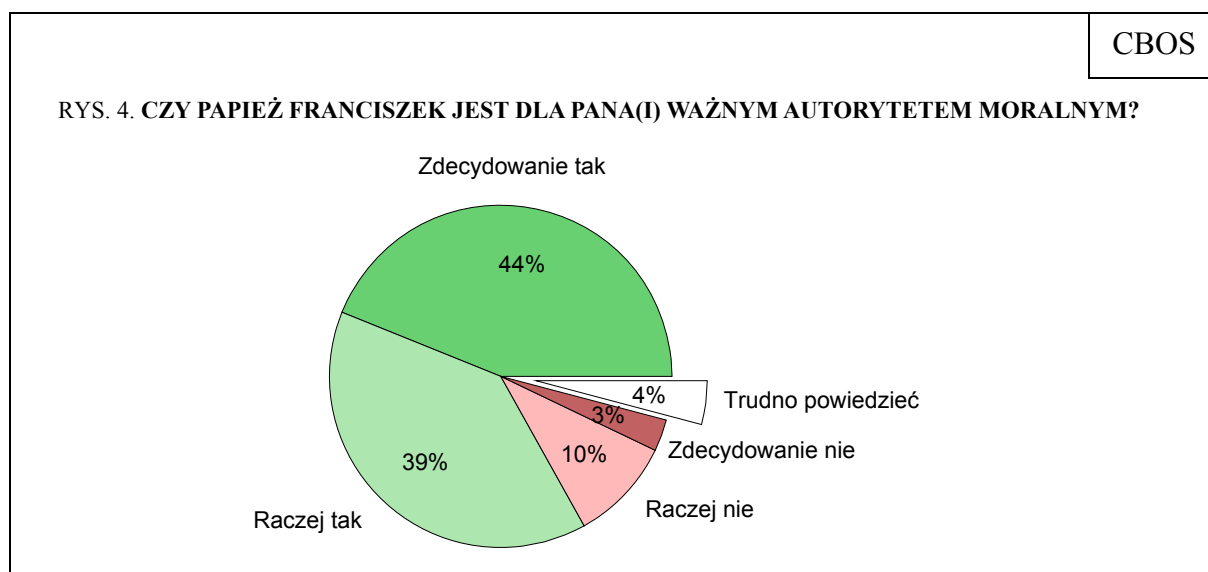
* Grupy te potraktowano łącznie, ze względu na niską liczebność próby

Respondenci zapytani o ocenę działań papieża Franciszka mających na celu rozwiązanie problemów współczesnego świata, w znakomitej większości oceniają je pozytywnie (95%), z czego ponad połowa (57% ogółu) ocenia je zdecydowanie dobrze. Dla porównania, w badaniu przeprowadzonym tuż po abdykacji papieża Benedykta XVI, byłego papieża pozytywnie oceniło 82% badanych (o 13% mniej niż papieża Franciszka), z czego tylko jedna czwarta zdecydowanie korzystnie (24% – o 33 punkty procentowe mniej niż papieża Franciszka).

PAPIEŻ FRANCISZEK JAKO AUTORYTET MORALNY

Respondentów zapytaliśmy również, czy papież Franciszek jest dla nich ważnym autorytetem moralnym. Ponad trzy czwarte badanych (83%) odpowiedziało pozytywnie na to pytanie, przy czym ponad połowa spośród nich (44% ogółu) stwierdziła zdecydowanie, że jest on ważnym autorytetem moralnym. Negatywnie na to pytanie odpowiedział co ósmy respondent (13%), ale jedynie niewielka część badanych zdecydowanie nie uznała papieża Franciszka za autorytet moralny (3% ogółu badanych).

Papież Franciszek cieszy się największym autorytetem wśród osób w wieku 55–64 lata (92%), posiadających wyższe wykształcenie (85%) oraz emerytów (92%). Uwzględniając poglądy polityczne badanych, można stwierdzić, że zarówno respondenci deklarujący poglądy lewicowe, jak i prawicowe w znakomitej większości uznają papieża Franciszka za ważny autorytet moralny (odpowiednio 84% i 88%, zob. tabele aneksowe).

Papież Franciszek największym uznaniem cieszy się wśród osób głęboko wierzących. Cztery piąte respondentów deklarujących głęboką wiarę stwierdziło zdecydowanie, że papież Franciszek jest dla nich ważnym autorytetem moralnym (80%), a jedynie co dwudziesty badany z tej grupy był przeciwnego zdania (5%). Spośród osób wierzących 86% zadeklarowało, że uznają Franciszka za autorytet moralny, z czego połowa (43%) – za znaczący autorytet moralny, jednak co dziesiąty respondent określający się jako osoba wierząca, nie uznał obecnego papieża za autorytet. W gronie osób niewierzących prawie dwie piąte badanych uznało autorytet papieża Franciszka (38%), a ponad połowa (56%) była

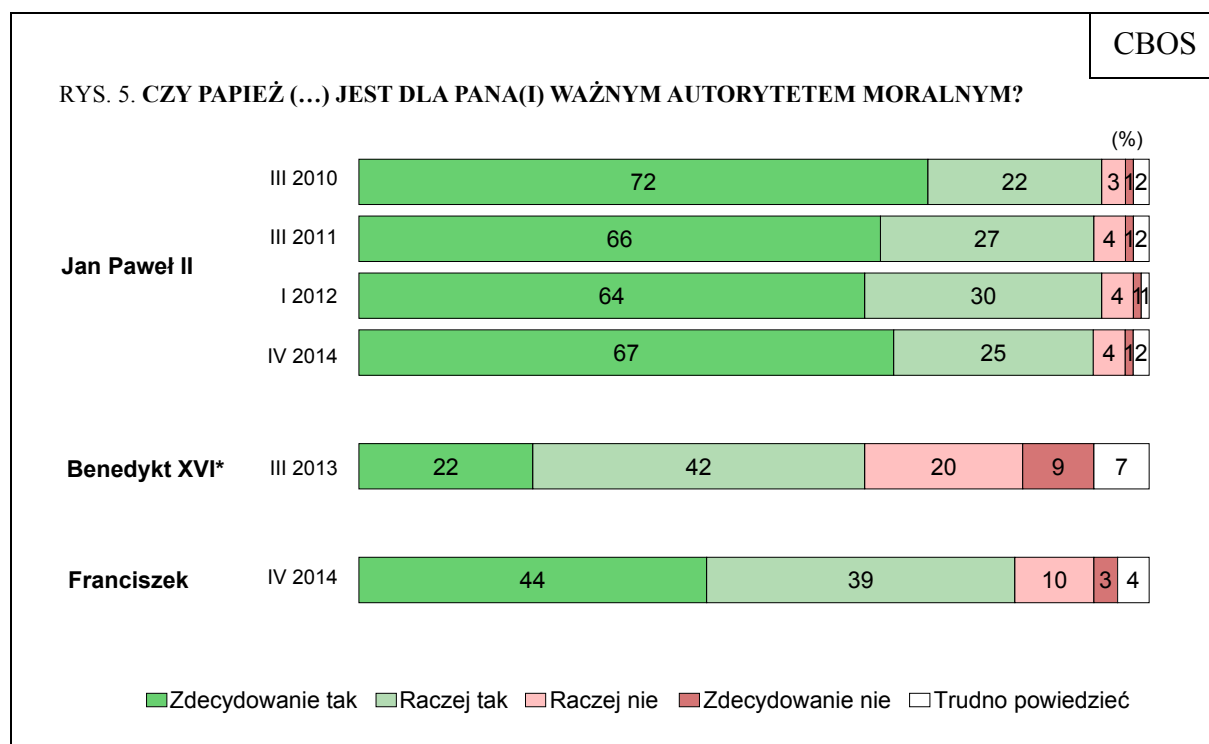
przeciwnego zdania, z czego co dziesiąty respondent deklarujący się jako osoba niewierząca stwierdził, że zdecydowanie nie uznaje papieża Franciszka za autorytet moralny.

Tabela 2

Nieależnie od udziału w praktykach religijnych, czy uważa Pan(i) siebie za osobę:	Czy papież Franciszek jest dla Pana(i) ważnym autorytetem moralnym?					Razem
	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć	
	w procentach					
głęboko wierzącą	80	14	1	4	1	100
wierzącą	43	43	8	2	4	100
Niewierzącą: raczej niewierzącą lub całkowicie niewierzącą*	15	23	46	10	6	100

* Grupy te potraktowano łącznie, ze względu na niską liczebność próby

Spośród trzech ostatnich papieży największym autorytetem cieszy się Jan Paweł II – za wzór do naśladowania uznała go ogromna większość respondentów (92%), przy czym ponad połowa badanych stwierdziła zdecydowanie, że jest ważnym autorytetem moralnym (67%). Jedynie niewielka część respondentów oceniła Jana Pawła II negatywnie (5%).

* W badaniu pytanie brzmiało „Czy papież Benedykt XVI w czasie swojego pontyfikatu był dla Pana(i) ważnym autorytetem moralnym?”

Najmniejszym autorytetem cieszył się wśród Polaków papież Benedykt XVI. Tuż po jego abdykacji na pytanie, czy w trakcie trwania jego pontyfikatu był ważnym autorytetem moralnym, pozytywnie odpowiedziało prawie dwie trzecie badanych (64%), natomiast ponad jedna czwarta (29%) respondentów nie uznała go za autorytet, przy czym prawie co dziesiąty badany stwierdził, że Benedykt XVI zdecydowanie nie był dla niego autorytetem moralnym (9%)³.

Polacy ciepło przyjęli nowego papieża. Cieszy się on zdecydowanie większą sympatią i uznaniem w oczach społeczeństwa niż jego poprzednik Benedykt XVI. Franciszek zastał Kościół katolicki w trudnej sytuacji, lecz jego dotychczasowe działania zyskały bardzo duże uznanie i pozytywnie wpływają na odbiór Kościoła katolickiego. W rok po rozpoczęciu pontyfikatu nowy papież ma wśród Polaków bardzo dobrą opinię oraz, niezależnie od ich poglądów politycznych czy też przynależności do grupy zawodowej, został przez bardzo szerokie grono uznany za ważny autorytet moralny.

Opracował
Jan BERŁOWSKI

³ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (274) przeprowadzono w dniach 7–13 marca 2013 roku.